

Utbildningsdepartementet

Stockholm den 8 april

Betänkandet SOU2018:78 Ökad attraktionskraft för kunskapsnationen Sverige

Sammanfattning

Sophiahemmet Högskola så som enskild utbildningssamordnare svarar inte på utredningens samtliga förslag. (Sophiahemmet Högskola härafter benämnt SHH)

SHH anser att det ligger i högskolors och universitets eget intresse att genom aktiva och medvetna beslut utveckla och forma ett kvalitetsdrivande internationaliseringsarbete anpassat till respektive lärosätes profil och behov. SHH anser att medel för internationalisering och omvärldsbevakning och analys bör följa som komplement till andra finansieringsströmmar till lärosäten för utbildning och forskning.

SHH håller med utredningen om att nuvarande system för samordning och främjande av de internationella perspektiven som utredningen omfattar är komplext och oklart och behöver ses över, omstruktureras och konsolideras. SHH anser att denna organisatoriska översyn bör starta omgående.

3.6.1 SHH tror inte att ett uttalat uppdrag att bedriva omvärldsanalys fördelat på fem myndigheter med en marginell finansiering kommer att ge önskad effekt eller svara upp mot lärosätenas behov. SHH stödjer inte förslaget.

3.6.2 SHH håller med utredningen om att kapaciteten hos innovations- och forskningskontoren bör inkludera omvärldsbevakning och analys. Men detta bör ske genom uppdrag från lärosäten. SHH anser därmed att medel först och främst ska tillföras lärosätena för att kunna göra behovsmotiverade beställningar hos bl.a. innovations- och forskningskontoren. SHH anser det inte motiverat att redan nu precisera antalet anställda vid kontoren.

SHH anser det vanskligt att redan nu precisera behovet av två nya kontor. Det är inte omöjligt att andra lösningar med samordning med andra länder eller utlandsmyndigheter eller lärosätesetableringar kan fungera som likvärdiga funktioner. Medel bör dock finnas för att stödja en sådan utveckling. SHH stödjer delvis förslaget.

SHH håller med utredningen om att behovsbilden är komplex och anser därför att behoven och problemformuleringen ska utgå från lärosätena som beställare. SHH tror inte att en institutionaliserad modell för styrning av och emot innovations- och forskningskontoren skulle främja

syftet. SHH stödjer inte förslaget att utöka den fasta personalen vid kontoren och inte heller en utökning av antalet kontor.

3.6.3 SHH är tveksamma till att etablera ett formaliserat program för svenska aktörer inom högre utbildning och forskning genom Svenska Institutet (SI). SHH ser hellre att innovations- och forskningskontoren tillförs medel för att stärka nätverken av dessa personer lokalt samt att svenska lärosäten genom sin alumnverksamhet själva kan skapa synergier med tidigare anställda. SHH stödjer inte förslaget.

3.6.4 SHH anser att SI ska klara uppdraget inom befintliga ramar. SHH anser inte att studieavgifter ska bidra till SI:s verksamhet. SHH stödjer inte förslaget.

3.6.6 SHH stödjer förslaget att avsätta rörliga resurser för att med ett agilt arbetssätt snabbt kunna omprioritera resurser i projektform för lärosätens internationaliseringsarbete. Medlen bör dock ej kunna användas till insatser där det redan finns instrument för finansiering t.ex stipendier för mobilitet eller informations- och kommunikationsinsatser som kan anses ligga inom befintliga myndigheters uppdrag. SHH anser att insatserna inte ska behöva vara landspecifika utan dessa ska även kunna vara riktade mot regioner eller institutioner. Det bör även tydliggöras i ett sådant uppdrag vad som gäller för länder inom EU respektive utanför EU.

3.6.7 SHH stödjer förslaget, särskilt att en kunskapsgruppering inom Team Sweden etableras.

3.6.8 SHH stödjer förslaget med reservation för att en översyn bör ta parallella strukturer, dubbelarbete och eventuella målkonflikter under särskilt beaktande.

4.4 Det framgår inte klart med vilken målbild plattformen ska arbeta och därmed kunna göra ett större avtryck än det befintliga forumet. Ett sekretariat för tre miljoner kronor föreslås och arbetet ska även omfatta det nuvarande IntSam. Det är dock inte tydligt vilket mervärde detta skapar gentemot lärosätena. Utredningen har övervägt annan organisatorisk form och detta bör vara prioriterat att utvärdera i samband med en strukturell översyn som även väger in de uttryckta behoven i Styr och resursutredningen (STRUT) samt SUHFs utredning om ett högskoleobservatorium. Lärosätena uppmanas att avsätta gemensamma resurser av permanent slag för samordningen av internationaliseringsverksamheten. SHH anser medel bör avsättas till lärosätena för dessa uppgifter.

5.4 SHH stödjer rekommendationen att UHR och UKÄ får i uppdrag att utreda och analysera förutsättningarna för studieavgiftsskyldiga. SHH anser att man utifrån detta arbeta kan ta fram rekommendationer för effektivisering till rätt instans. SHH stödjer delvis förslaget.

6.6.1; 6.6.2 och 6.6.3 Utredningen pekar på stora utmaningar och rekommendationerna att utveckla riktlinjer och processer i samklang mellan lärosäten och migrationsverket är bra, medel till lärosätena och migrationsverket borde avsättas för detta arbete. SHH stödjer förslaget.

7.3.4; 7.5.1; 7.5.2; 7.5.3 och 7.5.4 SHH stödjer förslagen. Men anser att avgiftsnivån bör, på rekommendation av UHR, kunna regleras snabbt om så krävs.

8.4.1 SHH stödjer förslaget att stipendiemedlen bör kunna användas för nedsättning av studieavgift och för bidrag till levnadsomkostnader. SHH konstaterar att 120Mkr är en relativt låg summa för ändamålet fördelat över samtliga lärosäten och enskilda utbildningssamordnare. En konsolidering av dagens befintliga stipendier program till det som i dag hanteras av UHR bör övervägas för att uppnå

tydlighet, kritisk massa samt för att undvika målkonflikter, exempelvis SIs stipendier inom strategin för kapacitetsutveckling.

8.4.2. SHH stödjer förslaget om flaggskeppsstipendier som också bör omfatta enskilda utbildningssamordnare.

8.4.3 SHH stödjer förslaget om ett stipendieprogram för bilaterala samarbeten.

8.4.4 SHH stödjer förslaget men vill understryka att anslagen måste balanseras för enskilda utbildningssamordnare.

8.4.6 SHH stödjer förslaget

8.4.7 SHH anser att exempelvis Agenda 2030 utgör en gemensam målbild för svenska lärosäten och att särskilt riktade stipendieprogram riskerar att skapa inlåsningar, komplexitet och målkonflikter. En utvidgning av UHRs stipendieprogram är därför att föredra då även dessa ska bidra till Agenda 2030.

Sophiahemmet Högskola är en enskild utbildningsanordnare där nuvarande statlig anslagstilldelning baseras på antal utbildningsplatser inom specifika utbildningar. Nivån på anslagstilldelningen är lägre än för motsvarande utbildningar på statliga lärosäten. SHH har inget statligt bidrag till utbildning på forskarnivå. De medel som utredningen föreslår inom ramen för internationalisering bör komma enskilda utbildningsanordnare till del och följa prestationen.

Nya undersökningar som bör beaktas

- U 2017:05 Styr- och resursutredningen (Strut), och expertgruppen för analys av högre utbildning och forskning (SOU 2019:6)
- SUHF – utredning om Högskoleobservatorium – Lars Haikola
- Informationsnätverk (UKÄ rapport 2018:3)
- En organisation för forskningsanalys (IVA 2014)

I detta ärende har samverkansstrateg Mårten Jansson varit föredragande till rektor Johanna Adami.

Stockholm den 8:e april 2019

Johanna Adami,

Rektor, Sophiahemmet Högskola